

Biznesa departamenta

Profesionālās maģistra studiju programmas

„Biznesa stratēģiskā vadība”

STUDIJU PROGRAMMAS RAKSTUROJUMS

par 2015./2016. studiju gadu

Programmas direktors

I.Ludviga

Departamenta vadītājs

I.Kristovska

Rīgā

2016

Satura rādītājs

1. Studiju programmas īstenošanas mērķi un uzdevumi	3
2. Studiju programmas paredzētie studiju rezultāti	3
3. Uzņemšanas noteikumi	5
4. Studiju programmas plāns	6
5. Studiju programmas praktiskā īstenošana	8
5.1. Vērtēšanas sistēma	9
6. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas	10
7. Studiju programmas SVID analīze	11
8. Pielikumi	13
8.1 Studiju kursu apraksti	13
8.2. Studiju programmas atbilstība normatīviem aktiem augstākajā izglītībā	14
8.3. Studiju programmas izmaksas	16
8.4. Studiju programmas salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām Latvijā un Eiropas Savienībā	17
8.5. Informācija par studējošajiem	19
8.6. Studējošo aptaujas un to analīze	19
8.7. Absolventu aptaujas un to analīze	20
8.8. Studentu līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā	21

1. Studiju programmas īstenošanas mērķi un uzdevumi

RISEBA maģistra studiju programma “Biznesa stratēģiskā vadība” ir veidota atbilstoši Boloņas deklarācijas principiem, un tās stratēģiskais mērķis ir dinamiski attīstīt RISEBA Latvijas augstākās izglītības sistēmas ietvaros, lai iegūtais grāds un diploms būtu atzīti gan Eiropas mēroga darba tirgū, gan būtu noderīgi izglītības turpināšanai citās Eiropas valstīs.

Profesionālo augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” **mērķis** ir attīstīt efektīvus 21. gadsimta vadītājus, kuri ir spējīgi vadīt organizācijas dinamiskos un sarežģītos apkārtējās vides apstākļos. Programmas specifiskais mērķis ir pamatojoties uz studentu iepriekš iegūtajām transformējamām prasmēm attīstīt maģistra līmeņa zināšanas un prasmes biznesa un vadībizinību jomā tādejādi paaugstinot viņu iepriekš iegūtas izglītības pielietojamību un nākotnes karjeras perspektīvas.

Programma **uzdevumi** ir nodrošināt nākotnes vadītājus ar stratēģisku skatījumu uz organizāciju un fundamentālām zināšanām galvenajās biznesa funkcijās, kā arī nodrošina skaidru izpratni par to kā šīs funkcijas ir integrētas veiksmīgās 21. gadsimta organizācijās. Programma palīdz attīstīt uzņēmējiem raksturīgas īpašības un prasmes, sagatavo studentus par efektīviem, radošiem un kritiski un analītiski domājošiem vadītājiem, kuri ir spējīgi vadīt pārmaiņu procesus organizācijās.

RISEBA profesionālā augstākās izglītības maģistra studiju programma „Biznesa stratēģiskā vadība” izstrādāta saskaņā ar Latvijas Republikas Augstskolu likumu, atbilstoši Latvijas Republikas Izglītības klasifikācijai (kods 4634519), otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības Valsts standartam un Latvijas Republikas Profesiju klasifikatoram.

2. Studiju programmas paredzētie studiju rezultāti

Studiju programmas īstenošanas un attīstības laikā maksimāli tiek ievēroti Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras (qualifications frameworks) principi.

Zemāk aprakstītais speciālista modelis rod pamatu zināšanu, prasmju un kompetenču noteikšanai, kurām ir jābūt speciālistam veiksmīgai savu profesionālo funkciju izpildei. Profesionālā maģistra studiju programma „Biznesa stratēģiskā vadība” paredz, ka tās sekmīgas absolvēšanas rezultātā absolvents ir sasniedzis sekojošus **studiju rezultātus**:

- Ir apguvis biznesa vadībā izmantotās teorijas un izprot to pielietojumu pētniecībā un praksē [zināšanas];
- Ir padziļināti apguvis zinātniski pētnieciskā darba metodoloģijas teorētiskās nostādnes [zināšanas];

- Spēj identificēt un pamatot izpētei nepieciešamos biznesa vadības aspektus, izvēlēties atbilstošas pētnieciskas pieejas, iegūt un analizēt datus. Spēj veikt patstāvīgu pētniecisko darbību, izpildot visus pētījuma posmus [prasmes];
- Spēj patstāvīgi izvēlēties un pielietot praksē piemērotāko metodoloģiju un risinājumu veidu kompleksu organizāciju vadības problēmu novēršanai [prasmes];
- Spēj pieņemt uz pierādījumiem balstītus lēmumus vadības zinātnē un praksē, kā arī izprot to nepieciešamību, izvērtē perspektīvo ietekmi uz organizāciju, nosaka tālākās rīcības mērķus, pamato priekšlikumu formulēšanu organizācijas vadībai, strukturālām un organizatoriska rakstura izmaiņām [prasmes, kompetences];
- Ir apguvis un spēj praksē pielietot mūsdienās aktuālas līderības un pārmaiņu vadības prasmes [prasmes, kompetences];
- Spēj pamatot, argumentēt un aizstāvēt savu viedokli, iesaistīties debatēs, kā arī strādāt grupā kolektīva risinājuma izstrādāšanā, ievērojot profesionālās darbības ētiskos aspektus [prasmes];
- Spēj apgūt jaunas zināšanas un sekot līdzi vadībzinību jomas attīstībai pēc studiju beigām un radoši tās pielietot pētniecībā un praksē, veicinot nozares attīstību [prasmes, kompetences];
- Spēj darboties lokālos un starptautiskos zinātniskos projektos uzņēmumu un organizāciju vadībā, nepieciešamības gadījumā veidojot sadarbību ar citu nozaru profesionāļiem un integrējot dažādu jomu zināšanas pētnieciskās problēmas risināšanā [kompetences];
- Maģistra darba ietvaros demonstrē spēju patstāvīgi formulēt un analizēt aktuālas problēmas biznesa vadībā, veikt zinātniskās literatūras apkopojumu, izstrādāt konceptuālo modeli, izvēlēties piemērotāko veidu problēmas risināšanai nepieciešamo datu ieguvei, veikt datu apstrādi, apkopot iegūto informāciju, analizēt to, sniegt savu novērtējumu un prezentēt rezultātus akadēmiskā teksta formā [zināšanas, prasmes, kompetences].

Studiju rezultātu sasniegšanu nodrošina studiju programmā iekļautie studiju priekšmeti, kuriem attiecīgi ir definēti izmērāmi rezultāti, kas tiek sasniegti, sekmīgi apgūstot konkrēto studiju priekšmetu.

Pēc programmas apguves studentiem tiek piešķirts **profesionālais maģistra grāds vadībzinātnē**.

Iegūstamais grāds: **sociālo zinātņu maģistra grāds vadībzinātnē** (Mg.soc.)

Profesionālā kvalifikācija piešķirta netiek.

Pēc sekmīgas studijas programmas pabeigšanas absolventiem pastāv iespēja realizēt savas tālākās studijas doktorantūrā.

3. Uzņemšanas noteikumi

RISEBA prasības uzsākot mācības šīs studiju programmas ietvaros ir noteiktas valsts likumdošanā noteiktā kārtībā, saskaņā ar Augstskolu likuma 46. un 47.pantu, kā arī LR MK 2006.gada 10.oktobra noteikumiem Nr.846 „Par prasībām, kritērijiem un kartību uzņemšanai studiju programmas”.

Imatrikulācijai RISEBA profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” pilna laika studijām uzņem personas, kas atbilst šādiem nosacījumiem:

- 1) ir iegūts bakalaura profesionālais grāds vadībizību, ekonomikas vai finanšu jomā vai 2. līmeņa augstākā profesionālā kvalifikācija vadībizību, ekonomikas vai finanšu jomā;
- 2) ir iegūts bakalaura akadēmiskais grāds vadībizību, ekonomikas vai finanšu jomā pabeidzot studiju programmu, kuras ilgums ir vizmas 4 gadi;
- 3) ir iegūts bakalaura vai maģistra grāds citās sociālo zinātņu nozarēs vai radniecīgo zinātņu nozarēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās vai inženierzinātnē un ir vismaz 2 gadu praktiska darba pieredze uzņēmējdarbības vai ekonomikas jomā;

Papildu nosacījumi: personām, kurām profesionālais bakalaura vai maģistra grāds ir iegūts citās zinātņu nozarēs (ne sociālajās vai citās radniecīgajās zinātnēs: matemātikā, datorzinātnē, informācijas tehnoloģijās, fizikā vai inženierzinātnē), pirms studiju uzsākšanas vai maģistra studiju programmas pirmā gada laikā ir papildus jāapgūst izlīdzinošo studiju kursu modulis (Ievadmodulis 10 kredītpunktu apjomā), vai tā daļa.

Par nepieciešamo papildus studiju kursu apjomu lemj RISEBA uzņemšanas komisija individuāli izskatot katra pretendenta iepriekš iegūto izglītību, tai skaitā neformālo izglītību, un profesionālo darba pieredzi. Studējošajiem, kuri bakalaura programmas ietvaros nav apguvuši Vides aizsardzības likumā un Civilās aizsardzības likumā noteiktās prasības, tās ir jāapgūst papildus maģistra programmai ievadmoduļa kontekstā, nokārtojot studiju kursu „Vides aizsardzība un cilvēkdošība” (1KP).

Uzsākot studiju procesu pēc imatrikulēšanas, studentiem tiek piedāvātas ievadlekcijas, kurās studenti tiek iepazīstināti ar augstskolu, tās iekšējiem normatīviem, organizatorisko sistēmu, materiāli tehnisko bāzi un studiju procesu. Šajās ievadlekcijās notiek iepazīšanās ar studentiem un viņu interešu loku, tiek veicināta arī savstarpējā sadarbība komandas darbā.

4. Studiju programmas plāns

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programma „Stratēģiskā biznesa vadība” sastāv no studiju moduļiem, kuros savukārt ir iekļauti 2 līdz 4 studiju kursi, kā redzams 2.1. tabulā.

4.1.tabula

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmu „Stratēģiskā biznesa vadība” studiju moduļu un studiju kursu plānojums

Moduļa nosaukums	Kursi	Daļa	KP	ECTC	KP kopā
Biznesa stratēģijas un modeļi	Biznesa konkurētspēja un stratēģiskā vadīšana starptautiskā vidē	A	2	3	4
	Biznesa modeļi	A	1	1,5	
	Finanses stratēģisku lēmumu pieņemšanai	B	1	1,5	
	Uzņēmējdarbība un stratēģija	C	1	1,5	
Efektīva vadītāja prasmes	Mūsdienu vadības un organizācijas psiholoģija	A	2	3	4
	Mākslā pamatotas pieejas organizācijas attīstībai	C	1	1,5	
	Pārrunu vadīšana	C	1	1,5	
	Korporatīvā pārvaldība un biznesa ilgtspēja	A	1	1,5	
Personāla, informācijas un zināšanu vadīšana	Personāla un pārmaiņu vadība	B	2	3	4
	IT un sistēmas biznesa efektivitātes paaugstināšanai	B	2	1,5	
	Inovācija un intelektuālā īpašuma aizsardzība	B	2	1,5	
Globalizācija, tirgi un finanses	Globalizācijas procesi un marketingss	B	1	1,5	4
	Finanšu tirgi un institūcijas	B	2	3	
	Dažādības vadība un psiholoģija	C	1	1,5	
Praktiskie projekti un pētniecība (6KP)	Pētniecības loģika un metodoloģija	A	6	9	6
	Prakse (izpēte organizācijā)				
	Praktiskā projektu vadība (projektu laboratorija)				
Maģistra darbs		A	20	30	20
Kopā					42

Studiju programmas struktūra (pēc 2.1. tabulas datiem):

Obligātā daļa (A)	9 KP	21 %
Ierobežotas izvēles daļa (B)	5 KP	12 %
Obligātā izvēles daļa (C)	2 KP	5 %
Praktiskie projekti	6 KP	14 %
Maģistra darbs	20 KP	48 % no kopējas programmas apjoma.
Kopā	42 KP	100,0%

Studiju moduļiem ir definēti specifiski mērķi no kuriem savukārt izriet atsevišķo kursu mērķi.

Biznesa stratēģija un modeļi

Moduļa pamatmērķis ir sniegt nākotnes biznesa līderiem zināšanas kā izmantojot ārējas vides labvēlīgās iespējas uz uzņēmuma resursu un kompetenču vadības pamata, tiek sasniegtas

un noturētas uzņēmuma konkurētspējas priekšrocības, izmantojot dinamiskās spējas, vērtību inovācijas un biznesa modeļu inovācijas. Moduļa ietvaros maģistranti attīstīs zināšanas un prasmes par korporāciju finanšu vadību, izmantojot finanšu plānošanas tehnikas, kā arī pilnveidos prasmes biznesa ideju identificēšanā, un iemaņas jaunu konkurētspējīgas uzņēmējdarbības formu attīstīšanā.

Efektīva vadītāja prasmes

Moduļa pamatmērķis ir sniegt maģistrantiem sociālās zināšanas un prasmes, kuras nepieciešamas mūsdienu biznesa vadītājam. Veidot izpratni par organizāciju un biznesa psiholoģijas nostādnēm, vadītāju un darbinieku uzvedības sociālpсихолоģiskām likumsakarībām un to ietekmi uz darba organizācijas darba efektivitāti. Sniegt uzņēmējdarbības studentiem izpratni par ilgtspējīgu biznesu un **korporatīvo sociālo atbildību**, to ietekmi uz konkurētspēju, vidi, sabiedrību. Dod iespēju studējošajiem iegūt zināšanas un pieredzi īpaši sarežģītu biznesa pārrunu vadībā, iepazīt dažādas mākslu metodes un tehnikas, kas orientētas uz organizācijā notiekošo procesu radošu izpēti un aktivizēšanu.

Personāla, informācijas un zināšanu vadīšana

Moduļa pamatmērķis ir sniegt zināšanas par personāla un pārmaiņu vadīšanas procesu stratēģiskajiem aspektiem organizācijās, iepazīstināt ar pārmaiņu vadības teorijām, koncepcijām, un rīkiem. Šis daudzpusīgais modulis ir veidots ar nākotnes skatu uz organizāciju, tas sniegs zināšanas par inovācijas un intelektuālā īpašuma lomu uzņēmējdarbībā, kā arī praktisku pieredzi uzņēmuma inovācijas vadības un intelektuālā īpašuma novērtējumā un analīzē. Moduļa ietvaros maģistranti iegūs zināšanas par jaunākajām tendencēm uzņēmuma informācijas sistēmu (IS) un informācijas tehnoloģijas pārvaldībā un vadībā.

Globalizācija, tirgi un finanses

Globalizācijas procesi un tirgiem ienes biznesa dzīvē gan draudus, gan iespējas. Moduļa mērķis ir radīt studentiem interesi un padziļinātu izpratni par globālajām tirgus tendencēm, kultūras daudzveidību un finanšu plūsmām, tai skaitā starptautiskā mārketinga vadīšanu un informācijas analīzi, finanšu tirgus uzbūvi, struktūru un darbību, finanšu institūcijām un to mijiedarbību.

Praktiskie projekti un pētniecība

Modulis ietver praksi, kas veltīta pētnieciskajam darbam. Tā galvenais uzdevums ir attīstīt studentu individuālās prasmes un papildināt viņu zināšanas biznesa un zinātniskajā pētniecībā, kas novestu pie augsta līmeņa maģistra darbu izstrādes, sniegt studentiem padziļinātu priekšstatu par pētījuma rezultātu novērtējumu sava pētnieciskā darba ietvaros un to pielietojumu biznesa vidē. Dod iespēju studējošajiem iegūt zināšanas un praktiskās iemaņas projektu pieteikumu sagatavošanā – iespēju meklēšanā, projekta idejas, mērķu, darba uzdevumu un

sasniedzamo rādītāju formulēšanā, projekta komandas izveidē un vadīšanā, projekta pieteikuma gatavošanā un realizācijas uzsākšanā.

Studiju beigās ir jāizstrādā un jāaizstāv **maģistra darbs**. Lai sekmīgi izpildītu visu kursu apjomu un iegūtu profesionālo grādu un kvalifikāciju, studentiem maģistra darbā ir jādemonstrē gan studiju procesā iegūtās akadēmiskās zināšanas, gan, atbilstoši savai kvalifikācijai iegūtās, praktiskā darba iemaņas.

Studiju gada 1.semestra beigās studentiem ir jāizvēlas sava maģistra darba tēma. Maģistra darba izstrādāšanu un noformēšanu reglamentē „Studiju darbu izstrādāšanas nolikums”.

Studenti gala pārbaudījumus drīkst kārtot, ja:

- pozitīvi ir novērtēta programmā paredzētā studiju kursa apguve;
- novērtētas prakses atskaides;
- izpildītas visas studiju līgumā noteiktās finansiālās saistības.

Ja studiju programma ir sekmīgi apgūta un gala pārbaudījumos saņemts pozitīvs vērtējums (zemākais sekmīgais vērtējums 4 balles), studentiem tiek piešķirts profesionāla maģistra grāds.

5. Studiju programmas praktiskā īstenošana

Studiju programmas apjoms kredītpunktos: **42 kredītpunkti**

Studiju programmas forma: **pilna laika klātiešana un nepilna laika klātiešana**

Studiju programmas ilgums:

- **1,1 gads (13 mēneši) – pilna laika klātiešanas studiju formā**
- **1,5 gadi (18 mēneši) nepilna laika klātiešanas formā**

Nodarbības notiek pēc moduļu principa, organizējot klātiešanas nodarbības divas reizes mēnesī izejamās dienās un piektdienu vakaros un ieskaites darbu (eksāmenu) katra moduļa noslēgumā (pilna laika formā) vai sestdienās (nepilna laika forma).

RISEBA studiju programma „Biznesa stratēģiskā vadība” nodrošina brīvās studentu un pasniedzēju apmaiņas iespēju starptautiskās ERASMUS programmas ietvaros.

RISEBA esošā darba pieredze, veidojot profesionālo maģistra studiju programmu “Biznesa stratēģiskā vadība”, un veiktās studējošo aptaujas rāda, ka gan studiju programma, gan studiju formas ir ļoti aktuālas un nozīmīgas, un ka tām ir pašas attīstības iespējas.

Studiju programmas saturs atbilst četriem galvenajiem augstākās izglītības mērķiem, t.i. personības attīstīšana, nodrošinot attiecīgus studiju kursus; demokrātiskās sabiedrības attīstība, ievērojot demokrātijas principus studiju procesa organizēšanā; zinātnes attīstība, RISEBA personālam un studentiem aktīvi piedaloties zinātniski pētnieciskajos projektos; darba tirgus

prasību ievērošana definējot studiju programmas studiju rezultātus un veidojot studiju kursu saturu.

Studiju programmas studējošajiem un personālam ir nodrošināta iespēja piedalīties starptautiskās apmaiņas projektos ERASMUS programmas ietvaros. Ir noslēgti sadarbības līgumi ar 90 augstākās izglītības iestādēm 26 valstīs.

Studējošiem ir iespēja apgūt atsevišķus studiju kursus citās Latvijas un citu valstu augstskolās. Attiecīgie studiju kursi tiek pārskaitīti uz RISEBA programmu tikai tad, ja to saturs un apjoms ir līdzvērtīgs attiecīgiem RISEBA studiju kursiem. Turklāt, ja kursi apgūti kādā ārvalstu izglītības iestādē, tad nepieciešams arī izvērtēt minētas iestādes atzīšanu Latvijā.

Jebkuram interesentam, t.sk. citu izglītības iestāžu studējošiem, ir iespēja apgūt jebkuru programmas studiju kursu klausītāja statusā un saņemt par to attiecīgu augstskolas apliecinājumu.

5.1. Vērtēšanas sistēma

Visi studiju programmā paredzētie studiju kursi tiek īstenoti atbilstoši studiju kursu aprakstiem, kuros noteikta arī attiecīgā kursa vērtēšanas sistēma, ievērojot RISEBA vienoto vērtēšanas sistēmu. RISEBA izmantotā vērtēšanas sistēma balstās uz sekojošiem principiem:

- vērtējuma obligātums - nepieciešamība iegūt pozitīvu vērtējumu par katru studiju kursu;
- akumulēšana – studējošā iegūtās zināšanas tiek vērtētas, summējot visus studiju laikā iegūtos pozitīvos vērtējumus;
- prasību atklātība un skaidrība – uzsākot studijas, studējošais tiek informēts par studiju kursa saturu, prasībām un vērtējumu.

RISEBA studiju un zināšanu novērtēšanas metodes ir objektīvas, un tiek konsekventi ievērotas. Ikvienas pārbaudes apjoms atbilst attiecīgā studiju kursa programmas saturam un Profesiju standartā noteiktām prasmju un zināšanu prasībām.

Studiju rezultātus RISEBA vērtē pēc diviem rādītājiem:

- kvalitatīvais vērtējums - atzīme 10 baļļu sistēmā;
- kvantitatīvais vērtējums – kredītpunktu skaits atbilstoši studiju kursa apjomam un nozīmīgumam.

Studentu zināšanu kvalitāti RISEBA vērtē, pamatojoties uz Latvijas Republikas Izglītības un zinātnes ministrijas rīkojumu un atbilstoši augstskolā esošiem vērtēšanas kritērijiem.

Iegūstamo kredītpunktu summa ir norādīta studiju plānā. Lai novērtētu studentu izpildītā darba apjoma atbilstību plānam, katru semestri un studiju gadu tiek veikts tā kvantitatīvais vērtējums kredītpunktos - 1 kredītpunkts atbilst 40 stundām.

Studiju programmā tiek izmantotas **dažādas studiju metodes**, t.sk. lekcijas, praktiskās nodarbības, semināri, diskusijas, meistarklases, treniņi, ekskursijas, pieredzējušo profesionāļu atklātas lekcijas, ārvalstu speciālistu vieslekcijas un tml.

Katrs pasniedzējs savā studiju kursā regulāri pārbauda studentu zināšanas, izmantojot kursa programmās un aprakstā norādītos **pārbaudes veidus** (kontroldarbi, mājasdarbi, referāti, prezentācijas, patstāvīgie darbi, grupas darbi utt.). Prasības ir atkarīgas no studiju kursa specifikas un studiju procesa organizācijas tajā. Regulārs darbs semestrī ietekmē studiju kursa noslēguma vērtējumu.

Pamatojoties uz nolikumu „Prasības RISEBA pasniedzējiem”, pārbaudes veidu nosaka pasniedzējs, ņemot vērā prasības kursa apguvei un katra vērtējuma īpatsvaru. Eksāmeni RISEBA tiek organizēti gan rakstiski, gan mutiski. Gala vērtējums pēc studiju kursa apguves ietver studenta darba novērtējumu visa studiju kursa apguves laikā, tajā skaitā, līdzdalību un darba kvalitāti nodarbībās, kontroldarbu un patstāvīgo darbu rezultātus, kā arī eksāmena vērtējumu. Kursa apguve ir sekmīga, ja programmā noteiktās prasības ir izpildītas līdz pārbaudījuma perioda beigām, izņemot gadījumus, kad saņemts pārbaudījuma kārtošanas termiņa pagarinājums.

6. Studiju programmas absolventu nodarbinātības perspektīvas

Profesionālās zināšanas, ko piedāvā programma, varētu būt interesantas plašam cilvēku lokam, kas strādā vai plāno strādāt par augstākā *un* vidējā līmeņa vadītājiem, administratoriem, personāla un projektu vadītājiem organizācijās un uzņēmumos publiskā un privātā sektorā, kā arī personām, kuras plāno veidot savus uzņēmumus.

Programmas absolventiem pavērsies plašs darba laiks konsultāciju kompānijās, pakalpojumu uzņēmumos, valsts pārvaldes sistēmā, apdrošināšanas kompānijās, starptautiskās organizācijās un citur.

„Labi speciālisti ir nepieciešami ikvienā nozarē”, kā norādījusi Ekonomikas ministrija (EM) (<http://m.lvportals.lv/likumi-prakse.php?id=263705>). Ekonomikas ministrija (EM) norāda: „vidējā termiņa un ilgtermiņa Latvijas ekonomikas pārstrukturizācijas iespaidā, sagaidāmas izmaiņas darbaspēka pieprasījumā pa profesiju grupām. Aizvien straujāk pieaugs pieprasījums pēc augstas kvalifikācijas speciālistiem... Tiks meklēti **komercdarbības un pārvaldes speciālisti**, kā arī juridisko un sociālo zinātņu speciālisti. Tomēr jāņem vērā, ka lielais studējošo skaits šajās zinātnēs radīs arī konkurenci darba tirgū.

Gandrīz jebkurā jomā atbilstoši kvalificēts un zinošs speciālists vienmēr būs pieprasīts un atbilstoši apmaksāts. Tajā pašā laikā jāuzsver, ka mūsdienās ekonomikas struktūras izmaiņas ir ļoti cieši saistītas ar globāliem procesiem un var notikt salīdzinoši strauji. Tas nozīmē, ka arī darbaspēkam ir jābūt elastīgam un spējīgam pielāgoties apstākļiem. Tāpēc izšķiroša nozīme darba tirgū ir indivīda spējai ne tikai profesionāli pilnveidoties kādā konkrētā profesijā, bet arī spēt apgūt dažādas starpdisciplinārās prasmes, tādējādi iegūstot lielas priekšrocības konkurencei darba tirgū.”

Kā atzīmēts portālā Monday (<http://www.monday.lv/kurs-bus-pieprasits-darba-tirgu-2014-gada/>), par bezdarba draudiem nākamgad pavisam droši neuztrauksies pārdošanas vadītāji un speciālisti, IT speciālisti un programmētāji, **uzņēmumu vadītāji**, kā arī pavāri. Sarosīties var mārketinga speciālisti, it īpaši, ja viņu prasmes ir digitālajā mārketingā. Attiecībā par pieprasītākajām prasmēm, jāatzīmē, ka īpaši svarīga būs tieši spēja pārvaldīt tehnoloģijas, kas ļoti strauji attīstās, kā arī komunikāciju prasmes un svešvalodu zināšanas.

Pieprasījumu pēc augsti kvalificētiem darbiniekiem apstiprināja uzņēmuma „CV Online” Pārdošanas daļas vadītāja Ilze Bruņeniece, minot ka darba tirgū ir pieprasījums pēc izciliem speciālistiem ar vispusīgām zināšanām un radošu garu.

Kā pieprasītākās šodienas profesijas tika nosauktas pārdošanas speciālisti, tirdzniecības pārstāvji, **uzņēmumu, nodaļu un filiāļu vadītāji**, transporta un loģistikas speciālisti, finanšu analītiķi, grāmatveži, apdrošināšanas speciālisti, mārketinga speciālisti. Nākotnē perspektīvākās profesijas savukārt varētu būt informācijas tehnoloģiju speciālisti, pārdošanas un mārketinga speciālisti, **vadītāji**, finanšu speciālisti, transporta un loģistikas speciālisti, inženiertehniskie speciālisti, medicīnas un farmācijas darbinieki, ražošanas darbinieki.

Profesionālās maģistra programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” īpaša vērība tiek pievērsta transformējamo prasmju attīstīšanai, kā piemēram komunikācijas prasmes, spēja pārvaldīt tehnoloģijas, līderības prasmes un sapratne par globalizācijas procesiem. Tas ļauj secināt, ka programmas absolventi varēs labi iekļauties darba tirgū vai arī paši kļūt par darba devējiem.

7. Studiju programmas SVID analīze

Izvērtējot studiju programmas struktūru un saturu, studējošos un absolventus, akadēmisko personālu un materiāli tehnisko nodrošinājumu, var noteikt programmas stiprās un vājās puses, kā arī draudus un iespējas, kas ir apkopoti SVID matricā (skat.7.1.attēls).

<u>Stiprās puses</u> 1. Augsti kvalificēts un profesionāls personāls 2. Studiju procesa kvalitāte 3. Sadarbība ar profesionālajām organizācijām 4. Programmas saturs 5. Materiāli-tehniskais nodrošinājums	<u>Vājās puses</u> 1. Ārvalstu studējošo skaits 2. Ārvalstu akadēmiskā personāla skaits 3. Mārketinga aktivitātes 4. Studējošo iesaistīšana pētnieciskajā darbā 5. Nav studentu viesnīcas ārvalstu studentiem
<u>Iespējas</u> 1. Uzņēmēju ieinteresētība sadarbībā (t.sk. Projektu laboratorijas pasūtījumi) 2. Latvijā potenciāl studentu vēlme iegūt otro un pat trešo maģistra grādu; 3. Sadarbība ar vietējām un ārvalstu augstskolām. 4. ES un NVS valstu potenciālo studentu interese par studijām Latvijā 5. ES un NVS valstu akadēmiskā personāla interese par sadarbību 6. Jaunas tehnoloģijas	<u>Draudi</u> 1. Demogrāfiskā situācija Latvijā 2. Valsts politiskā situācija 3. Valsts ekonomiskā situācija 4. Potenciālo studentu emigrācija 5. Konkurentu piedāvājums

7.1.attēls. *Studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” SVID matrica*

Kā var redzēt studiju programmai pastāv vairāki ārējās vides draudi, kas negatīvi ietekmē tās konkurētspēju, piemēram, valsts demogrāfiskā un ekonomiskā situācija, liels konkurentu piedāvājums un citi. Bet ņemot vērā ārējās vides iespējas un studiju programmas stiprās puses, programmai ir vairākas iespējas, kā paaugstināt savu konkurētspēju starptautiskajā līmenī un veicināt ilgtspējīgo attīstību.

Latvijā potenciālo studentu vēlme iegūt otro un pat trešo maģistra grādu paver iespējas specializētajām maģistra studiju programmā, kāda arī ir RISEBA programma “Biznesa stratēģiskā vadība”. Lai programma turpinātu būt interesanta šai mērķauditorijai, jāseko, lai studiju kursi saglabātu savu specializāciju tieši personāla vadības jomā un būtu unikāli, proti, tādi, kādu nav citās nespecializētajās maģistra studiju programmās.

Plānotas aktivitātes saistībā ar studiju programmu:

- Turpināt un padziļināt sadarbību ar biznesa vidi:
 - iesaistot tās biedrus Maģistra darbu aizstāvēšanas komisijās un kā maģistra darbu vadītājus un recenzentus;
 - piedāvājot studentiem profesionālās sertifikācijas iespējas;
 - prakšu un pētījumu jomā;
- Iesaistīties ERASMUS apmaiņas programmā un nodrošināt ārvalstu studentu klātbūtni angļu valodas programmā;
- Mudināt studentus piedalīties nozares zinātniskās konferencēs;

8. Pielikumi

8.1 Studiju kursu apraksti

8.2. Studiju programmas atbilstība normatīviem aktiem augstākajā izglītībā

Tabulā 8.1. ir dota studiju programmas struktūra, kurā studiju kursu klasifikācija ir dota saskaņā ar prasībām otrā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standarta (LR MK noteikumi Nr.481 IV. daļa. Maģistra programmas obligātais saturs) prasībām.

8.1.tabula

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Stratēģiskā biznesa vadība” atbilstība augstākās izglītības Valsts standartam

Izglītības standartā izvirzītās prasības pēc programmas satura	Standarta prasības	Maģistra studiju programma „Stratēģiskā biznesa vadība”
Maģistra studiju programmas apjoms	ne mazāk kā 40 KP	42 KP
Studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu apguvi nozares teorijā un praksē	ne mazāk kā 7 KP	10 KP
Pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībzinību studiju kursi	ne mazāk kā 5KP	8 KP
Prakse	ne mazāk kā 6KP	6 KP
Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi	ne mazāk kā 2KP	3 KP
Valsts pārbaudījums, kura sastāvdaļa ir maģistra darbs	ne mazāk kā 20 KP	20 KP

8.2.tabula

Profesionālās augstākās izglītības maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” atbilstība augstākās izglītības Valsts standartam un daļas

Izglītības standartā izvirzītās prasības pēc programmas satura	Kursi	KP	Kopā KP
Studiju kursi, kas nodrošina jaunāko sasniegumu apguvi nozares teorijā un praksē	Biznesa konkurētspēja un stratēģiskā vadīšana starptautiskā vidē	2	10
	Biznesa modeļi	1	
	Finanses stratēģisku lēmumu pieņemšanai	1	
	IT un sistēmas biznesa efektivitātes paaugstināšanai	2	
	Finanšu tirgi un institūcijas	2	
	Personāla un pārmaiņu vadība	2	
Pētnieciskā darba, jaunrades darba, projektēšanas darba un vadībzinību studiju kursi	Pētniecības loģika un metodoloģija	2	8
	Inovācija un intelektuālā īpašuma aizsardzība	2	
	Uzņēmējdarbība un stratēģija	1	
	Globalizācijas procesi un marketinga	1	
	Mākslā pamatotas pieejas organizācijas attīstībai	1	
	Pārrunu vadīšana	1	
Pedagoģijas un psiholoģijas studiju kursi	Mūsdienu vadības un organizācijas psiholoģija	2	3

	Dažādības vadība un psiholoģija	1	
Prakse	Prakse (izpēte organizācijā vai projektu laboratorija		6
Kopā KP			27

Pēc maģistra studiju programmas apguves piešķir ***profesionālo maģistra grādu vadībzinātnē***. Programma neparedz profesionālās kvalifikācijas piešķiršanu.

Ņemot vērā faktu, ka programmā studējošajiem ir uzkrāta praktiskā darba pieredze biznesa uzņēmumos un/vai viņi studiju laikā strādā šādos uzņēmumos, programmā ir paredzēta praktiskie projekti un prakse 6 KP apjomā. Jāatzīmē, ka programma praktiski orientēta un daudzi kursi kā noslēguma darbu paredz kādas konkrētas organizācijas analīzi un novērtēšanu atbilstoši kursa specifikai.

8.3. Studiju programmas izmaksas

Studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” studiju procesa nodrošināšanai galvenais finansējuma avots ir studiju maksa. Studiju maksas apmēru un samaksas kārtību katram studiju gadam nosaka un apstiprina RISEBA Senāts (skat. studiju maksas apmēru 8.3.tabulā).

8.3.tabula

Studiju maksas apmērs pēc studiju formām (eiro gadā)

Studiju forma	Studiju maksas apmērs par programmu
Pilna laika IDS nodaļa personām ar profesionālo pamatizglītību (1,1 gads)	2500 EUR

RISEBA noteiktas sekojošas studiju maksas apmaksas iespējas studējošiem:

- par visu programmu kopumā;
- par vienu semestri;
- par mēnesi, saskaņā ar līgumā paredzēto maksājumu grafiku, precīzi ievērojot maksāšanas termiņus un maksājamās summas.

Studiju maksa var tikt segta no sekojoša finansējuma:

- studējošā personīgie līdzekļi;
- studējošā vecāku un citu radnieku personīgie līdzekļi;
- studējošā darba devēja finansējums;
- studiju kredīts ar valsts vārdā sniegtu galvojumu;
- komerc kredīts;
- sponsoru finansējums.

8.4. Studiju programmas salīdzinājums ar līdzīgām studiju programmām Latvijā un Eiropas Savienībā

Izvēloties studiju programmas salīdzinošās analīzes veikšanai, par pamatu tika izvēlēti divi kritēriji:

- studiju programmas apjomam ir jābūt 1 līdz 1,2 gadi;
- programmai jāietver noslēguma darbs disertācijas vai projekta veidā; studiju programmas saturam ir jābūt vērstam uz profesionālu vidējā un augstākā līmeņa vadītāju sagatavošanu darbam biznesa vadības jomā organizācijās un uzņēmumos;
- studiju programmai ir jābūt starptautiskam raksturam.

RISEBA profesionālās maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” ir salīdzināta ar līdzīgām studiju programmām ārzemēs. Salīdzinājumam izvēlētās programmas un salīdzinājuma rezultāti ir apkopoti 1.2. un 1.3. tabulās.

8.4.tabula

Studiju programmas moduļu un kursu salīdzinājums ar līdzīgām programmā ārvalstīs

Augstākās izglītības iestāde, programmas nosaukums	Moduļi / Kursi
The Nottingham Trent University Management and Entrepreneurship	Core modules: Managing People, Information and Knowledge Accounting, Finance and Economics Marketing and Operations Strategy in the International Environment Developing the Effective and Responsible Practitioner Applied / Consultancy Project Route modules: New Venture Creation and Management Entrepreneurial Business Models
The Nottingham Trent University Management	Core modules: Managing People, Information and Knowledge Accounting, Finance and Economics Strategy in the International Environment Marketing and Operations Developing the Effective and Responsible Practitioner Applied / Consultancy Project. Optional modules: Contemporary Management Studies Corporate Finance Creating Entrepreneurial Value in Networked Environments Human Resources in an International Environment Managing Innovation, Creativity and Design Managing Sustainability Marketing Contexts.
The University of Northampton Management	Core Modules: Organisational Behaviour Marketing: Principles and Management Managing Finance and Information Dissertation and Research Methods

	Pathway modules International Strategic Management Developing Cross Cultural Capability Managing Operations in the Supply Chain Context Human Resources Strategic Management Human Resource Management in Context International HRM Marketing Strategic Management International Marketing Strategy Cross-cultural Marketing Financial Analysis Managing Finance and Information Corporate Reporting Global Financial Strategy
Oxford Brookes University Business Management	Business strategy Finance and accounting for business Managing Business operations Global strategy perspectives Personal development and leadership Pathway choices Research methods and dissertation
Oxford Brookes University Strategic Management and Leadership	Research Methods 10 ECTC Organisational theory and design 10 ECTC Dissertation 50 ECTC
University of Salford Management	Strategic and International Business management Accounting and Finance Marketing and Service Management Operations and Information Management Dissertation

RISEBA profesionālās maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” moduļu un kursu salīdzinājums ar The Nottingham Trent University programmu „Management” parādīts 1.4. tabulā. Abu studiju programmu apjoms ir studiju ilgums ir līdzīgi:

- The Nottingham Trent University programma “Management” – 60 ECTC, 1 gads;
- RISEBA programmas „Stratēģiskā biznesa vadība” – 63 ECTC, 1,1 gads.

8.5.tabula

RISEBA programmas „Stratēģiskā biznesa vadība” The Nottingham Trent University programmas „Management” satura salīdzinājums

The Nottingham Trent University programma “Management”	RISEBA profesionālās maģistra studiju programmas „Stratēģiskā biznesa vadība”
Strategy in the International Environment	Biznesa stratēģijas un modeļi
Accounting, Finance and Economics	Globalizācija, tirgi un finanses
Marketing and Operations	
Managing People, Information and Knowledge	Personāla, informācijas un zināšanu vadīšana
Developing the Effective and Responsible Practitioner	Efektīva vadītāja prasmes
Applied / Consultancy Project.	Praktiskie projekti un pētniecība
	Maģistra darbs

Secinājumi

Augstāk minētais ļauj izdarīt secinājumus par jaunās studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” stiprajām pusēm, un tieši:

- studiju programmai ir sabalansēts saturs, un tā ir vērsta uz augsta līmeņa profesionāļu sagatavošanu darbam biznesa vadības jomā, kam ir iegūtas plašas zināšanas stratēģijas, organizāciju un uzņēmumu operacionālās vadības un attīstības kā arī pārmaiņu un cilvēku resursu vadības jautājumos;
- iegūto zināšanu un prasmju pielietošanas iespējas gan vietējā, gan arī starptautiskajā tirgū;
- jomai specifisku tēmu pārsvars programmu struktūrā pastiprina programmas „analītisko” raksturu; attīstot, liela mērā, biznesa vadītāja ar stratēģisku skatījumu uz uzņēmumu prasmes, nevis tradicionālā uzņēmuma vadītāja prasmes.
- RISEBA studiju programma pilnība nodrošina Nottinghamas Trentas Universitātes programmas “Management” studiju programmas saturu;
- RISEBA profesionālās maģistra studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” atbilst maģistra studiju programmas “Menedžments” (The Nottingham Trent University programmas “Management”) saturam un prasībām, kas dod iespēju starptautiskai sadarbībai nākotnē.

8.5. Informācija par studējošajiem

8.5.1. Studējošo skaits

2015./2016. studiju gadā kopējais studējošo skaits programmā „Biznesa stratēģiskā vadība” bija 16 studenti.

8.5.2. Uzņemto studentu skaits programmā

2015./2016.studiju gadā tika uzņemti pirmie 16 students, no tiem visi tika imatrikulēti pilna laika studijās.

8.5.3. Absolventu skaits

2016.studiju gada oktobrī 15 cilvēkiem tika piešķirts profesionālais maģistra grāds

8.6. Studējošo aptaujas un to analīze

Studiju procesa gaitā regulāri tiek veikta studentu anketēšana gan par studiju saturu, gan mācībspēkiem. Anketēšana tiek veikta katra studiju kursa noslēgumā. Respondenti ir visi

programmā studējošie studenti. 2015./2016.studiju gadā tika novērtēti 12 studiju kursi IDS studentu grupās pēc 11 kritērijiem 5 baļļu skalā, kur 1 ir pilnīgi nepieņemami, 5 pilnīgi pieņemami. Kopumā vērtējumu var atzīt par pozitīvu gan studiju satura, gan īpaši mācībspēka vērtējuma ziņā (skat.8.2.att.). Kā var redzēt attēlā studiju kursi ir novērtēti diezgan augsti. Īpaši studenti ir novērtējuši to, ka nodarbību laikā viņi var brīvi uzdot jautājumus un piedalīties diskusijās. Lekcijas parasti sākas un beidzas laicīgi, pie tam studenti vienmēr tiek informēti par kursa saturu, prasībām un vērtēšanas kritērijiem.

8.2. attēls. Studiju programmas „Biznesa stratēģiskā vadība” studiju kursu novērtējums 2015./2016.st.gadā

8.7. Absolventu aptaujas un to analīze

Studiju programmas absolventi tiek sagatavoti darbam augstākā un vidējā līmeņa vadītāju amatos, kurā darba pienākumu veikšanai ir nepieciešama personāla vadības pamatprincipu pārzināšana.

2012.gadā tika dibināta biedrība „RISEBA absolventu asociācija” un uz doto brīdi augstskolā tiek izstrādāta absolventu datu bāze, kas ļaus efektīvāk sekot līdzi absolventu gaitām, kā arī iesaistīt absolventus augstskolas dzīvē. Tā kā pirmie programmas absolventi maģistra grādu ieguva tikai 2016. gada oktobrī, tad absolventu aptauja vēl nav veikta.

Kopumā var secināt, ka augstskolā darbs ar absolventiem tikai tagad sāk attīstīties. Šī darbība ir atspoguļota arī augstskolas stratēģiskajos mērķos tuvākiem 3 gadiem, tāpēc var gaidīt, ka tuvākajā nākotnē augstskolas darbs ar absolventiem attīstīsies.

8.8. Studentu līdzdalība studiju procesa pilnveidošanā

Profesionālā maģistra studiju programmas “Biznesa stratēģiskā vadība” studiju procesa gaitā pastāvīgi tiek kontrolēta studiju kvalitāte. Liela nozīme šīs kvalitātes uzlabošanā ir pašiem studentiem un viņu aktivitātei.

Vienlaicīgi ar studentu aptaujām, kurās iezīmējas kā pozitīvās tā negatīvās tendences studiju gaitā, regulāri tiek organizētas arī neformālas studentu grupu sanāksmes, kuras vada studiju programmas direktors. Tajās studenti tiek iepazīstināti ar studiju procesa turpmāko attīstību, jauniem studiju kursiem un akadēmisko personālu. Sanāksmēs studenti tiek iztaujāti par tā brīža studiju procesa kvalitāti un studiju organizatoriskajām problēmām. Šajās sanāksmēs piedalās arī attiecīgas nodaļas administratores un grupu kuratori. Dažreiz tiek uzaicināti arī mācībspēku pārstāvji. Sapulcēs iegūtā informācija tiek apkopota un analizēta.

Katrai studentu grupai tiek nozīmēts kurators, kas palīdz nodrošināt efektīvāku komunikāciju starp augstskolas studējošajiem un darbiniekiem. Kurators ir augstskolas akadēmiskais mācībspēks, administratīvais personāls vai studējošo pašpārvaldes loceklis, kas uzņemas atbildību /aizbildniecību kādai no studentu grupām, radot studijām labvēlīgu vidi un stiprinot kolektīvu. Kurators ir tas cilvēks, kuram studenti neformāli var izteikt savus viedokļus un/vai ierosinājumus par studiju procesa pilnveidošanas iespējām.

Pamatojoties uz anketēšanas un studentu grupu sanāksmju materiāliem, tiek veiktas operatīvas korekcijas gan studiju saturā, gan pasniegšanas formā.

Arī Programmu Padomē ir ievēlēti studējošo pārstāvji. Padomes sanāksmēs tiek uzklauts studentu viedoklis par aktuāliem jautājumiem. Studentu pārstāvji piedalās arī Programmu Padomes lēmumu pieņemšanā attiecībā pret izmaiņām studiju programmā.